

ПОШТОВХОМ до вивчення цієї журналістської теми стало коротке повідомлення по радіо, телебаченню і в газетах: "Недавно французенці Жанні Кальман, яка прожила в містечку Арлі, вивнилося 121 рік. Цю жінку "Книга Гіннеса" визнає найстарішою жителькою Землі, оскільки Жанна Кальман має офіційні документи про дату свого народження".

Після атомної катастрофи на Чорнобильській АЕС з 74 сіл та двох міст - Прип'яті й Чорнобиля - було терміново евакуйовано понад 120 тисяч жителів. А нині за офіційними даними у Чорнобильській зоні постійно проживає близько 650 чоловік та жінок - так званих самоселів, які всупереч забороні повернулися після евакуації додому.

Цікаво, скільки серед них літніх людей та довгожителів?

Відповідаючи мені на це запитання, лікар-терапевт Чорнобильської медико-санітарної частини № 1 В. Г. Рященко навіть такі дані. Чоловіків, яким вже за 60, у 30-кілометровій зоні відчуження проживає 110, а жінок віком за 55 років - 390. Серед них є й довгожителі. Наприклад, жителям села Опачичі Марії Чекаловець та Миколі Чорнобоку вже по 88 років. Жителькам Рудні-Іллінецької Парасці Жигадло - 95, а Ганні Струк - 96 років. У Теремцях найстаріші Георгій Ваврінович - 89 та Євдокія Чала - 91 рік. Теж 91 рік вже прожила жителька села Городище Феодосія Коваленко. Найстаріша жителька Терехів - Марія Голуб, їй вже 84 роки. У Паришеві проживає Сергій Учень, якому виповнилося 89 років, а жителька села Оташів Катерина Голубенко недавно відзначила своє 88-річчя, а Каленик Гарватюк-Кравець із Залісся - 90-річчя.

А серед нинішніх жителів Чорнобиля, яким уже далеко за 80 років, лікар-терапевт В. Г. Рященко назвав Григорія Палагачу, Уляну Тишуру, Федора Ленка, Леоніда Кузьменка та Віру Равінську.

Знаючи, що мій співбесідник уже десять років працює лікарем у Чорнобильській зоні і займається проблемами здоров'я самоселів, я запитав його і про таке:

- Цікаво, Вікторе Григоровичу, чим відрізняється характер самоселів від характеру людей, які живуть за межами Чорнобильської зони?

- Передусім, скажу: всі ті, хто всупереч забороні повернувся після евакуації додому, абсолютно не бояться радіації. Це дуже сміливі, впевнені та наполегливі люди, які борються за своє виживання в дуже складних умовах. Ось лише один приклад. На хуторі Тересиця багато років після аварії на ЧАЕС проживала і влітку і взимку абсолютно одна стара жінка Тетяна Володимирівна Колякова. Тільки через глибоку старість вона змушена була переїхати ближче до людей в село Ладжижичі, яке, до речі теж міститься в Чорнобильській зоні. Взагалі всі самосели - це дуже оптимістичні люди, але зараз, коли так низь-

Ця жінка (зліва) прожила в Чорнобилі 101 рік і 281 день. На другу зустріч з нею я спізнився лише на 13 днів, але втратив через це, як журналіст, ціле століття людського життя...
Федора Кіндратівна НАМ'ЯСЕНКО із дочкою Тетяною Михайлівною (знімок 1995 року).

1 ЖОВТНЯ - МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

ДОВГОЖИТЕЛІ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ

ко вплав рівень життя в Україні, вони по-особливому відчували цей важкий тягар на своїх плечах. Тому багато з них впадає у депресію, сумує за тим, доаварійним життям. Самосели дуже розча-

ліна Іванівна Нягу сказала: - У багатьох самоселів Чорнобильської зони стан здоров'я значно кращий, ніж у їхніх ровесників за її межами. А аналіз смертності показує, що самосели помирають не частіше, ніж інші люди в чистих зонах. І підтверджено об'єктивними медичними показниками. Але то вже інша тема...

прогнозували значно гірші результати.

Такого ж твердження додержують й інші вчені та спеціалісти в галузі радіаційної медицини. Але необхідно наголосити й на такому: якщо радіація порівняно мало впливає на організм старої людини, то для молодого, особливо дитячого, вона небезпечна навіть у малих дозах. Це теж підтверджено об'єктивними медичними показниками. Але то вже інша тема...

Ця розповідь про довгожителів Чорнобильської зони буде неповною, якщо

жвав тільки скромний зелений віночок з ялини і сосни... Було дуже тихо. Тільки скапувала вода після дощу з гілок сухого клена і молодого ясеня, ніби хтось невидимий відраховував секунди Вічності.

Тут, у цьому безлюдному місці, в епіцентрі найрадіоактивнішої зони на Землі мені думалося про те, що я спізнився на зустріч з Федорою Кіндратівною на тринадцять днів, але втратив через це, як журналіст, історію цілого століття людсь-

кого життя. І воно назавжди залишилося для мене нерозгаданою таємницею...

Микола ХРІЄНКО.

На фото: сотню літ "розміняли" недавно 90-річні Каленик Ілліч ГАРВАТЮК-КРАВЕЦЬ (фото зліва) та Григорій Павлович ПАЛАГЕЧА. З цієї нагоди довгожителів щиро привітали заступник голови територіального профспілки Валентина РОЛІЙ та працівник відділу соціальних питань Валентин МИХАЙЛЮК; зона вічного спокою староселів Чорнобиля - місцевий цвинтар.

Фото Миколи ПЕТРИЧЕНКА.

рвані ще й тому, що зрозуміли: їхні надії на повторне швидке заселення людьми радіоактивної зони не справилися. І тепер вони живуть, відірвані від усього світу, на острові...

- А який стан здоров'я довгожителів? На які хвороби хворіють самосели?

- Серед старих людей, ясна річ, абсолютно здорових немає. Але хвороби у них переважно вікові. Серед них судинно-мозкові, ішемічна хвороба серця, ревматизм.

Відповідаючи на це запитання, керівник відділення психоневрології Українського наукового центру радіаційної медицини, доктор медичних наук, професор, президент асоціації "Лікарі Чорнобиля" Анге-

переважно через хвороби серцево-судинної системи. Дивно, але факт онкозахворювань серед самоселів навіть менше, ніж у людей такого віку за межами Чорнобильської зони, хоч ми

не згадали одну людину - Федору Кіндратівну Нам'ясенко. Вона народилася в Чорнобилі і прожила в ньому 101 рік і 281 день (див. "ВЧ" № 23, квітень 1995 р.). Коли я дізнався про цю лю-

кого життя. І воно назавжди залишилося для мене нерозгаданою таємницею...

Фото Миколи ПЕТРИЧЕНКА.